

CONV 201/02

WG III 8

**ΣΗΜΕΙΩΜΑ**

---

της :	Γραμματείας
προς τη :	την Ομάδα εργασίας «Νομική προσωπικότητα»
Θέμα :	Συνοπτικά πεπραγμένα της συνεδρίασης της 10ης Ιουλίου 2002

---

1. Κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 2002, η Ομάδα εργασίας άκουσε τέσσερις εμπειρογνώμονες:
  - τον κ. Jean-Victor Louis, καθηγητή του Ελευθέρου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών,
  - τον κ. Antonio Tizzano, Γενικό Εισαγγελέα του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
  - τον κ. Alan Dashwood, Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ, και
  - τον κ. Carlos Westendorp y Cabeza, Πρόεδρο της Επιτροπής βιομηχανίας, εξωτερικού εμπορίου, έρευνας και ενεργείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.<sup>1</sup>

**ΑΚΡΟΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Κ. J.-V.LOUIS**

2. Ο καθηγητής κ. Louis υπενθύμισε ότι η ρητή αναγνώριση νομικής προσωπικότητας της Ένωσης δεν παράγει αυτομάτως νομικό αποτέλεσμα, ούτε όσον αφορά τις εκ της Συνθήκης αρμοδιότητες ούτε όσον αφορά τη διαίρεση σε πυλώνες. Κατά τον καθηγητή, μόνον η μία και μοναδική νομική προσωπικότητα που υποκαθιστά τις νομικές προσωπικότητες των Κοινοτήτων ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις απλούστευσης και διαφάνειας που πρέπει να είναι ο οδηγός της μεταρρύθμισης. Η απλούστευση αυτή θα ωφελήσει και την Ένωση και τις τρίτες χώρες που είναι οι εταίροι μας.

---

<sup>1</sup> Τα μέλη παρακαλούνται να ανατρέξουν στο πλήρες κείμενο των γραπτών εισηγήσεων που έχει μοιράσει, στη γλώσσα του πρωτοτύπου, η Γραμματεία.

3. Κρίνοντας ότι η διάρθρωση σε πυλώνες είχε θεωρηθεί προσωρινή από τους συντάκτες της Συνθήκης του Μάαστριχτ, ο καθηγητής υποστήριξε ότι πρέπει να γενικευθεί η κοινοτική μέθοδος στη μεταρρύθμιση που γίνεται σήμερα διότι είναι η πλέον δημοκρατική, πλέον διαφανής και πλέον αποτελεσματική μέθοδος.
4. Σχετικώς επεσήμανε ότι η πιο ενδεδειγμένη λύση είναι να αναγνωρισθεί μία νομική προσωπικότητα της Ένωσης που θα υποκαταστήσει τη νομική προσωπικότητα της Κοινότητας. Θα πρέπει επιπλέον να βελτιωθεί η διαπραγματευτική ικανότητα της Ένωσης, η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης συμφωνιών και η αποτελεσματικότητα της εκπροσώπησής της στη διεθνή σκηνή.
5. Ο κ. Louis υπογράμμισε την ανάγκη προσανατολισμού, εν προκειμένω, προς την κατεύθυνση της κοινοτικής μεθόδου, και να αποφευχθεί, στο πλαίσιο αυτό, η δυνατότητα να διατηρηθεί επιφύλαξη συνταγματικών διαδικασιών (η οποία προβλέπεται στο άρθρο 24 της Συνθήκης ΕΕ). Ιδιαίτερα επέστησε την προσοχή στα μειονεκτήματα της γενίκευσης των μικτών συμφωνιών.
6. Εξάλλου, επέστησε την προσοχή στο δημοκρατικό έλλειμμα που συνδέεται με τη διαδικασία σύναψης των συμφωνιών η οποία προβλέπεται στο άρθρο 24 της Συνθήκης ΕΕ, στο μέτρο που στη διαδικασία αυτή δεν συμμετέχει κανένα Κοινοβούλιο (εκτός αν κάποιο από τα κράτη λάβει την πρωτοβουλία να εξαρτήσει τη συγκατάθεσή του από εσωτερικές συνταγματικές διαδικασίες). Θα πρέπει η Συνέλευση να καλύψει αυτό το κενό και να προβλέψει διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
7. Η Ένωση θα έπρεπε να εκφράζεται με μία και μόνη φωνή στη διεθνή σκηνή και προς τον σκοπό αυτόν καλό θα ήταν να προβλεφθεί εκπροσώπησή της από μία και μόνη αντιπροσωπεία, ακόμη και όταν, σε εσωτερικό επίπεδο, δεν υπάρχει πλήρης κοινοτικοποίηση αρμοδιοτήτων. Π.χ. συμμετοχή της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς στον τομέα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης – με ενιαία εκπροσώπηση, στην οποία συμμετέχουν το Συμβούλιο, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – μάλλον, αντί της μικτής εκπροσώπησης με συμμετοχή των κρατών για λογαριασμό της Ένωσης.

8. Τέλος, όσον αφορά την απλούστευση των Συνθηκών, ο κ. Louis ανέφερε δύο δυνατότητες: σε περίπτωση συγχώνευσης των νομικών προσωπικοτήτων των Κοινοτήτων και της Ένωσης, είτε εξακολουθούν να υπάρχουν χωριστές Συνθήκες και οργανισμοί και διατηρείται η διάρθρωση σε πυλώνες (με ελάχιστες διευθετήσεις), είτε δημιουργείται ένας και μόνον οργανισμός. Ο κ. Louis προτιμά τη δεύτερη εκδοχή, η οποία συνεπάγεται συγχώνευση των Συνθηκών και των οργανισμών. Στην περίπτωση αυτή θα χρειαστεί αναμόρφωση των συστατικών κειμένων του πρωτογενούς δικαίου στο πλαίσιο μιας βασικής Συνθήκης, η οποία θα κοινοτικοποιήσει και θα απλουστεύσει τις διαδικασίες και τις πράξεις.

#### ΑΚΡΟΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ Κ. TIZZANO

9. Ο κ. Tizzano υπενθύμισε τις περιστάσεις υπό τις οποίες έγινε η διαπραγμάτευση της Συνθήκης του Μάαστριχτ, καθώς και τις υφιστάμενες απόψεις υπέρ ή κατά της νομικής προσωπικότητας της Ένωσης. Θεωρεί ότι μπορεί ήδη να υποστηριχθεί ότι η Ένωση έχει μία μοναδική νομική προσωπικότητα. Εκτιμά εξάλλου ότι δεν είναι δυνατόν να υποστηριχθεί η ιδέα της « τέταρτης προσωπικότητας », κατά την οποία γίνεται δεκτή η ύπαρξη προσωπικότητας της Ένωσης ενώ διατηρείται και η προσωπικότητα των Κοινοτήτων. Μια τέτοια αντίληψη συνεπάγεται σοβαρές δυσκολίες, ιδίως όσον αφορά την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών.
10. Επισημαίνει ότι αυτή η μοναδική νομική προσωπικότητα της Ένωσης έχει ως συνέπεια την αναγνώριση ενός και μόνου υποκειμένου διεθνούς δικαίου : της Ένωσης. Εντούτοις, εντός αυτής της μίας και μοναδικής οντότητας, ο κάθε πυλώνας έχει δύναμη των Συνθηκών τις δικές του ρυθμίσεις ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Συνέπεια τούτου είναι ότι οι διεθνείς συμφωνίες συνάπτονται κάθε φορά υπό τους ιδιαίτερους όρους του πυλώνα εντός του οποίου εντάσσεται η εκδιδόμενη πράξη.

#### ΑΚΡΟΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Κ. DASHWOOD

11. Ο καθηγητής κ. Dashwood εξέτασε τις πρακτικές συνέπειες της απονομής στην Ένωση νομικής προσωπικότητας, προκειμένου ειδικότερα για τις «κλασσικές» μικτές συμφωνίες (που αφορούν συγχρόνως τις Κοινότητες και τα κράτη μέλη), τις «διαπυλωνικές» (που αφορούν την ΕΚ και την ΕΕ) και τον συνδυασμό αυτών (ΕΕ, ΕΚ και κράτη μέλη).

12. Στην περίπτωση των «κλασσικών» μικτών συμφωνιών, η κατάσταση δεν θα αλλάξει διότι αυτές δεν αφορούν την Ένωση. Στις δύο όμως άλλες περιπτώσεις, θα μπορούσε να υπάρχουν δύο υποκείμενα διεθνούς δικαίου, η Ένωση και η Κοινότητα, συν, ενδεχομένως, τα κράτη μέλη. Η απονομή νομικής προσωπικότητας στην Ένωση θα αποτελούσε σημαντική απλούστευση, στο μέτρο που η νομική προσωπικότητα της Ένωσης αντικαθιστά την προσωπικότητα της Κοινότητας.
13. Ακολούθως εξέτασε τις συνέπειες που θα είχε η ρητή αναγνώριση νομικής προσωπικότητας της Ένωσης στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης και σύναψης μικτών συμφωνιών (που αφορούν την ΕΚ και τα κράτη μέλη ή την ΕΕ, την ΕΚ και τα κράτη μέλη). Όσο για το δικαίωμα πρωτοβουλίας της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και σύναψης, η Επιτροπή μπορεί να το ασκήσει για τις συμφωνίες που υπάγονται στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 34 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΕ αντιστοίχως. Όσον αφορά τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων, προτείνει να τροποποιηθεί το άρθρο 24 της Συνθήκης ΕΕ, ούτως ώστε να δίνεται ρητώς στο Συμβούλιο η δυνατότητα εξουσιοδότησης της Επιτροπής να διαπραγματευθεί εξ ονόματός του τα σημεία των μικτών συμφωνιών που εμπίπτουν στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα. Στις μικτές συμφωνίες αυτού του τύπου, οι διαδικασίες ψηφοφορίας στο Συμβούλιο θα είναι διαφορετικές ανάλογα με το αν πρόκειται για τον πρώτο πυλώνα (π.χ. ειδική πλειοψηφία σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 133 ΕΚ ή το άρθρο 181 ΕΚ) ή για τον δεύτερο ή τρίτο πυλώνα (ειδική πλειοψηφία ή ομοφωνία κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 24 της Συνθήκης ΕΕ).
14. Πρότείνει τροποποίηση του άρθρου 24 της Συνθήκης ΕΕ, εις τρόπον ώστε να προβλέπεται διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου για διεθνείς συμφωνίες υπαγόμενες στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα.
15. Όσον αφορά τέλος τον δικαστικό έλεγχο προκειμένου για τις ανωτέρω μικτές συμφωνίες, ο έλεγχος αυτός διαφέρει ανάλογα με το αν πρόκειται για το μέρος που εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο (πλήρης δικαστικός έλεγχος), στον δεύτερο πυλώνα (ουδείς έλεγχος) ή στον τρίτο πυλώνα (περιορισμένος έλεγχος σύμφωνα με τα όσα ορίζει το άρθρο 35 της Συνθήκης ΕΕ).

#### ΑΚΡΟΑΣΗ ΤΟΥ Κ. WESTENDORP Υ CABEZA

16. Ο κ. Westendorp y Cabeza, ο οποίος είχε προεδρεύσει μιας ομάδας μελέτης για την προετοιμασία των εργασιών της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 1996, υπενθύμισε τις λεπτομέρειες εκείνων των διαπραγματεύσεων. Ιδιαίτερα αναφέρθηκε στην ιρλανδική και την ολλανδική πρωτοβουλία κατά τη Διακυβερνητική. Κατά τον κ. Westendorp y Cabeza, ήδη το 1996 υπήρχε ισχυρή πλειοψηφία υπέρ της ρητής αναγνώρισης νομικής προσωπικότητας της Ένωσης. Κατά τον ίδιο πάντα, υπό τις σημερινές συνθήκες θα πρέπει να αναγνωρισθεί η νομική προσωπικότητα της Ένωσης, η οποία και θα υποκαταστήσει τις υπάρχουσες νομικές προσωπικότητες.
17. Τόνισε ότι και στο πλαίσιο των άρθρων 24 και 38 της Συνθήκης ΕΕ, και στο πλαίσιο του άρθρου 133 ΕΚ, η διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να είναι υποχρεωτική. Το σημερινό κενό οδηγεί σε κατάσταση δημοκρατικού ελλείμματος όσον αφορά τη διαδικασία σύναψης των διεθνών αυτών συμφωνιών και θα πρέπει η Συνέλευση να φροντίσει να το καλύψει.

\*

\*

\*

18. Μετά από ανταλλαγή απόψεων με τους προσκεκλημένους εμπειρογνώμονες, η Ομάδα εργασίας αποφάσισε να προχωρήσει στις συζητήσεις κατά την προσεχή συνεδρίασή της στις 18 Ιουλίου 2002 με βάση ένα πρώτο προσχέδιο έκθεσης που θα υποβάλει ο Πρόεδρος. Η ακολουθητέα διαδικασία για την έγκριση αυτού του κειμένου θα αποφασισθεί κατά την προσεχή συνεδρίαση της 18ης Ιουλίου 2002.